

ПРОЦЕСИ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ У ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ СЕКТОРІ ІНДІЇ

©2019 ШУБА М. В., ЮРІНА К. Ю.

УДК 334.758:615(540)

JEL: G34; F23

Шуба М. В., Юріна К. Ю. Процеси злиття та поглинання у фармацевтичному секторі Індії

Метою статті є визначення сучасного стану процесів злиття та поглинання у фармацевтичному секторі Індії. Розглянуто позицію Індії на світовому фармацевтичному ринку. Наведено основні етапи еволюції індійського фармацевтичного сектора. Визначено, що за місцем розташування активів і наявністю оригінальних препаратів у продуктовому портфелі найбільші фармацевтичні компанії Індії відносять до найбільших генерикових ТНК. Проаналізовано діяльність фармацевтичних компаній-лідерів, що відіграють ключову роль у розвитку галузі в Індії: Sun Pharmaceutical Industries, Cipla, Dr. Reddy's Laboratories, Lupin та Aurobindo; досліджено найбільші угоди про злиття та поглинання цих компаній за останні роки. Систематизовано основні мотиви угод М&А індійських фармацевтичних компаній, до яких можна віднести: збільшення частки ринку; розширення можливостей для створення хорошого продуктового асортименту; доступ до потужної, сучасної та затвердженої матеріально-технічної бази за межами Індії; економія від масштабу.

Ключові слова: фармацевтичний сектор, злиття, поглинання, Індія.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-8-15-19>

Табл.: 1. **Бібл.:** 18.

Шуба Марина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: marinashuba@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2581-6914>

Researcher ID: https://www.researchgate.net/profile/Marina_Shuba

Юріна Карина Юріївна – студентка, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: axlalfa44@gmail.com

УДК 334.758:615(540)

JEL: G34; F23

Шуба М. В., Юріна К. Ю. Процессы слияния и поглощения в фармацевтическом секторе Индии

Целью статьи является определение современного состояния процессов слияния и поглощения в фармацевтическом секторе Индии. Рассмотрена позиция Индии на мировом фармацевтическом рынке. Приведены основные этапы эволюции индийского фармацевтического сектора. Определено, что по месту расположения активов и наличию оригинальных препаратов в продуктовой портфели крупнейшие фармацевтические компании Индии относят к самым крупным дженериковым ТНК. Проанализирована деятельность фармацевтических компаний-лидеров, которые играют ключевую роль в развитии отрасли в Индии: Sun Pharmaceutical Industries, Cipla, Dr. Reddy's Laboratories, Lupin и Aurobindo; исследованы крупнейшие соглашения о слиянии и поглощении этих компаний за последние годы. Систематизированы основные мотивы сделок М&А индийских фармацевтических компаний, к которым можно отнести: увеличение доли рынка; расширение возможностей для создания хорошего продуктового ассортимента; доступ к мощной, современной и утвержденной материально-технической базе за пределами Индии; экономия от масштаба.

Ключевые слова: фармацевтический сектор, слияния, поглощения, Индия.

Табл.: 1. **Библ.:** 18.

Шуба Марина Владимировна – кандидат экономических наук, доцент кафедры международных экономических отношений имени Артура Голікова, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразіна (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: marinashuba@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2581-6914>

Researcher ID: https://www.researchgate.net/profile/Marina_Shuba

Юріна Карина Юрьевна – студентка, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразіна (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: axlalfa44@gmail.com

UDC 334.758:615(540)

JEL: G34; F23

Shuba M. V., Yurina K. Yu. Mergers and Acquisitions in the Pharmaceutical Sector of India

The article is aimed at defining the current status of mergers and acquisitions in India's pharmaceutical sector. India's position in the global pharmaceutical market is considered. The main stages of evolution of the Indian pharmaceutical sector are provided. It is defined that, by the location of their assets and the presence of original products in the product portfolio, the largest pharmaceutical companies in India are among the largest generic TNCs. The authors analyze activities of leading pharmaceutical companies that play a key role in the development of the industry in India: Sun Pharmaceutical Industries, Cipla, Dr. Reddy's Laboratories, Lupin, and Aurobindo; the largest mergers and acquisitions of these companies in recent years are researched. The authors systematize the main motives of the mergers and acquisitions of the Indian pharmaceutical companies, in which the following can be included: increasing the market share; broaden options to create a good product range; access to a powerful, modern and approved material and technical resources base outside India; economies of scale.

Keywords: pharmaceutical sector, mergers, acquisitions, India.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 18.

Shuba Maryna V. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of International Economic Relations named after Artur Golikov, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: marinashuba@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2581-6914>

Researcher ID: https://www.researchgate.net/profile/Marina_Shuba

Yurina Karyna Yu. – Student, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: axlalfa44@gmail.com

Фармацевтична галузь є однією найбільш перспективних секторів сучасної світової економіки, що динамічно розвивається. Сьогодні фармацевтичний ринок має багатоступеневу структуру зі стабільно зростаючими темпами продажів, виробництва та рентабельності. Одним із варіантів розвитку галузі є подальша консолідація фармацевтичної галузі, що проявляється у вигляді формування альянсів, об'єднанні систем збуту, організації обміну інформацією тощо. Ключову роль при цьому відіграють найбільші фармацевтичні транснаціональні компанії (ТНК). Угоди зі злиття та поглинання (*Mergers and acquisitions – M&A*) стали для них засобом придбання, об'єднання, поглинання та використання знань цільової фірми. Це явище вважається найбільш важливою стратегією отримання конкурентної переваги для компанії.

Індія є одним із найбільших виробників фармацевтичної продукції та провідним гравцем на світовому ринку препаратів-генериків. Обороти індійських фармацевтичних препаратів оцінюється приблизно в 31 млрд дол. США. Країна експортує 20% світових генериків, що робить її найбільшим постачальником цих лікарських засобів у всьому світі. Зважаючи на це, дослідження сучасного стану процесів злиття та поглинання у фармацевтичному секторі Індії є актуальним.

Метою статті є визначення сучасного стану процесів злиття та поглинання у фармацевтичному секторі Індії.

Дослідженню процесів злиття та поглинання у фармацевтичному секторі Індії присвячено праці Каніка Дхінгра (*Kanika Dhingra*) [1], який вивчає мету та переваги M&A на індійському ринку шляхом аналізу ефективності двох категорій корпорацій у фармацевтичній промисловості: тих, що обрали варіант M&A, і тих, що не були задіяними в цьому процесі; Камбхама Венкатесварлу (*Kambham Venkateswarlu*) [2], у дослідженні якого йдеться про особливості злиття та поглинання у фармацевтичному секторі Індії та бум в індійській фармацевтичній промисловості; Бісвадіпа Дутта та Соумія Мукхерджі (*Biswadeep Dutta, Soumya Mukherjee*) [3], де розглядається вплив процесу поглинання на рентабельність та зростання у фармацевтичній промисловості Індії, та інших.

Фармацевтичний ринок входить у категорію соціально значущих ринків, тому що з низькою еластичністю попиту поєднується висока соціальна пріоритетність ринку фармацевтичної продукції. Перевірний механізм діяльності фармацевтичних компаній, який забезпечує збільшення бізнесу, доступ до нових регіонів збуту – це угоди злиття та поглинання [4].

Індія посідає 3-тє місце у світі за рівнем виробництва ліків та займає 10% світового ринку ліків. Обсяг індійського фармацевтичного виробництва перевищує 30 млрд дол. США (50% поступають на внутрішній ринок і 50% спрямовуються на експорт). Індійська фармацевтична продукція експортується

у більше ніж 200 держав світу, серед яких ключовим ринком є США, а також країни ЄС [5]. Індійська фармацевтична промисловість відіграла ключову роль у покращенні здоров'я у всьому світі завдяки доступним і якісним генеричним препаратам. Формуючи результати громадського здоров'я, галузь сприяла економічному зростанню Індії. За оцінками, галузь прямо та опосередковано забезпечує зайнятість понад 2,7 млн людей у галузях високої кваліфікації, таких як НДДКР і виробництво. Фармацевтичний сектор генерує понад 11 млрд дол. США торгового сальдо щороку і входить до першої п'ятірки секторів, що сприяють зменшенню торгового дефіциту Індії. У 2017–2018 рр. Індія експортувала фармацевтичну продукцію на суму 17,27 млрд дол. США. До 2020 р. галузь оцінює зростання експорту на 30%, до 20 млрд дол. США [6].

Індійська фармацевтична промисловість за останні три роки залучила понад 2 млрд дол. США прямих іноземних інвестицій, що робить її одним із восьми перших секторів, які залучають ПІІ. Індійська фармація в усьому світі сприяла покращенню результатів охорони здоров'я. На Індію припадає 60% світового виробництва вакцин, що забезпечує від 40 до 70% попиту ВООЗ на вакцини проти дифтерії, правця та коклюшу та вакцини проти туберкульозу, і 90% попиту ВООЗ – на вакцину проти кору. За оцінками, одну з трьох таблеток, споживаних у США, виробляє індійський виробник генерики. У Великій Британії приблизно 25% медикаментів, що продаються на внутрішньому ринку, виробляються в Індії. В Африці наявність доступних індійських препаратів сприяла більшому доступу до лікування СНІДу, причому у 2009 р. 37% хворих на СНІД отримували лікування порівняно з лише 2% у 2003 р. [7].

У табл. 1 наведені основні етапи еволюції індійського фармацевтичного сектора.

За місцем розташування активів і наявністю оригінальних препаратів у продуктовому портфелі можна виділити такі типи компаній у фармацевтичній індустрії:

1. Найбільші інтегровані ТНК (входять в топ-50): характеризуються наявністю в портфелі оригінальних препаратів, продукція представлена практично в усіх країнах світу, за межами країни базування виробляється понад 50% продукції.

2. Найбільші генерикові ТНК: входять в топ-100 фармацевтичних компаній і мають всі риси найбільших інтегрованих ТНК, за винятком наявності потужних дослідних підрозділів та інноваційних продуктів у портфелі.

3. Регіональні лідери. Це генерикові компанії та виробники активних фармацевтичних інгредієнтів, які відіграють значну роль на фармацевтичному ринку регіону, в якому знаходиться країна базування компанії. Компанії даного типу можуть мати вироб-

Еволюція індійського фармацевтичного сектора

Рік	Характеристика
1970–1990	Індійський патентний закон прийнятий у 1970 р. Кілька вітчизняних компаній починають свою діяльність. Розвиток виробничої інфраструктури. Вжиті експортні ініціативи
1990–2010	Лібералізований ринок. Індійські компанії все частіше починають свою діяльність в зарубіжних країнах. Індія – головне місце для виробництва препаратів-генериків. Затвердження законів про патенти (поправки) 2005 р., що призвело до прийняття патентів на продукцію в Індії
2010	Збільшена кількість заявок на патент з боку фармацевтичних компаній. Прийняття нових моделей продажів. Національна політика ціноутворення на фармацевтичні препарати, 2012 р. (NPPP-2012)
2010–2015	2013 р.: нове розпорядження щодо контролю за цінами на ліки, видане Управлінням харчових продуктів та лікарських препаратів, що зменшило ціни на ліки на 80%. 2014 р.: 100% ПІІ дозволено в галузі медичних виробів. Інвестиції здійснюються автоматичним шляхом. Провідні індійські фармацевтичні компанії інтенсивно збирають кошти для поглинання на внутрішньому, а також на міжнародному ринку для збільшення портфеля своїх товарів. 2015 р.: Індія нараховує 10 500 виробничих одиниць і понад 3000 фармацевтичних компаній. Проект національної політики в галузі охорони здоров'я до 2015 р. для збільшення витрат у галузі охорони здоров'я. Поправка до Закону про патент 2015 р. включає зміни до Закону про патент 2002 р.
3 2016 р. по теперішній час	У бюджеті на 2016 р. ПІІ зросли до 74% у існуючих фармацевтичних компаніях. Національна стратегія розвитку фармацевтичної галузі Індії (урядова програма «Pharma Vision 2020») має на меті перетворення Індії на світового лідера з виробництва ліків і, зокрема, передбачає: – перетворити Індію на один зі світових центрів фармацевтичних досліджень з повним циклом виробництва лікарських препаратів; – до 2020 р. вивести Індію в першу п'ятірку найбільших фармацевтичних інноваційних центрів

Джерело: складено авторами за [8].

нічі підрозділи в інших країнах «свого» регіону, але більше 1/2 обсягу виробництва медикаментів відбувається на території країни базування.

4. Національні компанії: генерикові компанії та виробники активних фармацевтичних інгредієнтів, виробничу діяльність яких зосереджено в рамках країни базування.

Найбільші фармацевтичні компанії Індії відносять до другого типу. У компаній другого типу підприємства також розосереджені по всьому світу, але частка виробничого потенціалу, розташованого на території країни базування, вище, ніж у компаній першого типу. До компаній цього типу належать 10 індійських компаній [9].

До фармацевтичних компаній-лідерів, що відіграють ключову роль у розвитку галузі в Індії, відносять Sun Pharmaceutical Industries, Cipla, Dr. Reddy's Laboratories, Lupin та Aurobindo.

Sun Pharma – це найбільша фармацевтична компанія Індії за ринковою капіталізацією, що спеціалізується на генеричних лікарських препаратах. Sun Pharma виробляє та продає ліки в понад 150 країнах на шести континентах. Він має понад 48 виробничих потужностей по всьому світу, а 30 його брендів входять в топ-300 брендів фармації в Індії [10].

Cipla продає фармацевтичні інгредієнти та продукти і спеціалізується на антиретровірусних препаратах. Компанія має 34 виробничих одиниці у восьми місцях по всій Індії та реалізує продукцію в понад 170 країнах [11]. Dr. Reddy's Laboratories продає широкий спектр фармацевтичних препаратів в Індії та 25 інших країнах. Dr. Reddy's має 17 виробничих потужностей в Індії та шість у США, Великій Британії та Китаї. Близько 86% продажів виробника припадає на закордонні ринки [12].

Компанія Lupin є сьомою за величиною генеричною фармацевтичною компанією у світі за капіталізацією ринку та 10-м найбільшим виробником генеричних продуктів за доходами. Програма досліджень та розробок компанії охоплює весь фармацевтичний виробничий ланцюг. Lupin виробляє та продає різноманітні генеричні та фірмові препарати, активні фармацевтичні компоненти, вдосконалені системи доставки ліків та біотехнологічні продукти у понад 100 країнах [13].

Lupin є світовим лідером у розробці препаратів проти туберкульозу та спеціалізується на розробці інших препаратів для терапії, таких як серцево-судинна, протиастматична, протидіабетична, антиінфекційна, шлунково-кишкова та центральна нервова системи.

Серед найбільших вертикально інтегрованих фармацевтичних компаній Індії Aurobindo виготовляє та реалізує понад 300 товарів у понад 150 країнах. Сьогодні Aurobindo є лідером на ринку напівсинтетичних пеніцилінів і розробляє продукцію для цілого ряду інших сфер, таких як нейрологія, серцево-судинна, антиретровірусна, антидіабетична, гастроентерологічна та антибіотики. Компанія входить до першої десятки компаній Індії за обсягом консолідованих доходів та експорту в понад 125 країн, причому понад 70% її доходів надходять з-за кордону [14; 15].

За останні два десятиліття через низьку вартість виготовлення ліків та відповідного середовища для фармацевтичного сектора в Індії більшість транснаціональних і національних фармацевтичних компаній прагнуть укласти угоди зі злиття та поглинання з іншими фармацевтичними компаніями, щоб розширити свій ринок і вступити у виробництво нової категорії ліків [2; 16].

Нижче зазначаються найвизначніші угоди про злиття та поглинання індійських компаній за останні роки.

Злиття Ranbaxy і SunPharma привело до появи однієї з найбільших фармацевтичних компаній Індії. Угода, яка оцінюється в 4 млрд дол. США, також є однією з найбільших операцій M&A в Індії. Угода була завершена 25 березня 2015 р., майже через один рік після її оголошення у квітні 2014 р.

Основним мотивом цього придбання SunPharma стало проникнення на нові ринки та збільшення продуктового портфолію компанії. Угода потрапила під ретельний контроль антимонопольних органів як в Індії, так і в США, оскільки існували занепокоєння, що об'єднане підприємство може перешкодити конкуренції в секторі фармацевтичних продуктів [10].

23 липня 2015 р. індійська фармацевтична компанія Lupin Limited уклала остаточні угоди та завершила придбання приватної компанії, що займалася препаратами-генериками, заснованої в Нью-Джерсі компанії GAVIS Pharmaceuticals LLC та Novel Laboratories Inc. (Gavis) за 880 млн дол. США. Це одне з найбільших придбань індійської фармацевтичної компанії в США.

Основним мотивом придбання Lupin є розширення на фармацевтичному ринку США. З цим придбанням індійська компанія набуває висококваліфіковану американську організацію з виробництва та досліджень. Виробниче обладнання GAVIS у Нью-Джерсі також стає першим виробничим майданчиком Lupin у США [13].

У 2016 р. Dr. Reddy's Laboratories придбала вибраний портфель цінних паперів бельгійської фармацевтичної компанії UCSB в Індії за 128,38 млн дол. США. Придбання було частиною стратегії Dr. Reddy щодо зміцнення свого портфеля. Це поглинання збільшує присутність індійської компанії у швидко

зростаючих сегментах лікування хронічних хвороб, дерматології та педіатрії [17].

У 2016 р. Cipla, одна з найбільших фармацевтичних компаній Індії, придбала дві генеричні компанії США – InvaGen та Exelan, вартістю 550 млн дол. США. Розвиток знаменує важливий крок для Cipla у розширенні присутності на одному з найбільших фармацевтичних ринків світу [18].

Отже, які основні мотиви угод M&A з боку індійських фармацевтичних компаній?

По-перше, розширення своїх можливостей для створення гідного продуктового асортименту – індійські фармацевтичні компанії вважають вигідним зробити це шляхом злиття та поглинання, а не організовуючи його за допомогою науково-дослідної та дослідницької діяльності, яка передбачає величезну кількість фінансів.

По-друге, отримання доступу до потужної, сучасної та затверженої матеріально-технічної бази за межами Індії – індійські компанії потрапляли під ретельний контроль регуляторних органів інших країн, особливо США, і стикалися із заборонами на імпорту і штрафами за порушення в їх виробничих потужностях, тому індійські фармацевтичні компанії шукають затверджену матеріально-технічну базу за кордоном, щоб уникати таких перешкод.

По-третє, доступ до каналів дистрибуції та завоювання присутності на ринку – одним із напрямків діяльності для індійських фармацевтичних фірм є посередництво та дистрибуція зі встановленими великими дистрибуційними та маркетинговими мережами. Компанії можуть розширити географію продажу своєї продукції, якщо вони можуть придбати таку мережу розповсюдження.

По-четверте, існує тиск державних установ, страхових компаній різних країн на зниження вартості ліків через труднощі в покритті витрат на охорону здоров'я, тому індійські компанії прагнуть придбати фармацевтичні компанії за кордоном зі своїми місцевими виробничими та дослідницькими установами [17].

ВИСНОВКИ

Індійський фармацевтичний сектор розвивається швидкими темпами та займає вагоме місце на світовому фармацевтичному ринку. Однак індійські компанії стикаються з жорсткою конкуренцією, що змусило їх шукати шляхи підвищення своєї конкурентоспроможності. Індійські компанії вирішили збільшити потужність і перейняти технологічний прогрес шляхом укладання угод M&A. Тобто конкурентна перевага створюється завдяки синергетичному ефекту, коли поєднуються два об'єкти. Таким чином відбулося збільшення частки ринку, економія від масштабу, залучення нових технологій, нових продуктів, що привело до зростання доходів.

На нашу думку, у найближчій перспективі розширення індійської фармацевтичної промисловості через злиття та поглинання триватимуть. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Dhingra K.** An analysis of Mergers and Acquisitions in Indian Pharmaceutical Industry. *Amity Global Business Review*. 2019. P. 72–83. URL : https://www.researchgate.net/profile/Ali_Pareed/publication/331546398_Social_Media_as_a_Pedagogical_Tool_for_Universities/links/5c7f880292851c695058fd13/Social-Media-as-a-Pedagogical-Tool-for-Universities.pdf#page=72
2. **Venkateswarlu K.** Mergers and Acquisitions: Boom in the Indian Pharma Industry. *UPI Journal of Business Management and Computer Applications*. 2018. Vol. 1. Issue 1. P. 26–30. URL: <https://uniquepubinternational.com/wp-content/uploads/2018/05/UPI-JBMCA-2018-5-FINAL-VERSION.pdf>
3. **Dutta B., Mukherjee S.** Impact of Acquisition on Profitability and Growth in Pharmaceutical Industry: A Study on Selected Indian Companies. *International Journal on Recent Trends in Business and Tourism*. 2019. Vol. 3. Issue 3. P. 70–82. URL: <http://ejournal.lucp.net/index.php/ijrtbt/article/view/757/693>
4. **Гончарова А. Е.** Изучение мирового опыта слияний и поглощений на фармацевтическом рынке // Актуальные вопросы экономики и управления : материалы IV Междунар. науч. конф. М. : Буки-Веди, 2016. С. 49–52. URL : <https://moluch.ru/conf/econ/archive/174/10289/>
5. **Снегірьов П.** Республіка Індія: колиска наук, потужний гравець для світу, перспективний партнер для України// Аптека.ua. 2018. № 02 (1123). URL: <https://www.apтека.ua/article/441381>
6. **Rastogi V.** The Pharmaceutical Industry in India – Trends and Opportunities // *India Briefing*. 2019. URL: <https://www.india-briefing.com/news/pharmaceutical-industry-india-trends-opportunities-18300.html/>
7. The Indian pharmaceutical industry – the way forward *Indian Pharmaceutical Alliance*. URL: <https://static.investindia.gov.in/s3fs-public/2019-08/ipa-way-forward.pdf>
8. PHARMACEUTICALS. IBEF. URL: <https://www.ibef.org/download/Pharmaceuticals-June-2019.pdf>
9. **Подгорнев П. В.** Эволюция корпоративной структуры мировой фармацевтической индустрии под воздействием рыночного фактора. URL: <http://www.remedium.ru/state/detail.php?ID=67311>
10. Sun Pharma. URL: <https://www.sunpharma.com/>
11. Cipla. URL: <https://www.cipla.com/>
12. Dr. Reddy's Laboratories. URL: <https://www.drreddys.com/>
13. Lupin. URL: <https://www.lupin.com/>
14. Aurobindo. URL: <https://www.aurobindo.com/>
15. **Edwards Ch.** Pharmaceutical manufacturing companies in India: ones to watch. URL: <https://www.pharmaceutical-technology.com/features/pharmaceutical-manufacturing-companies-in-india/>
16. **Sherry Ku M.** Recent trends in specialty pharma business model. *Journal of Food and Drug Analysis*. 2015. Vol. 23. Issue 4. P. 595–608.
17. **Furtado R.** Top Ten Acquisitions In The Pharmaceutical Sector In India. URL: <https://blog.ipleaders.in/top-ten-acquisitions-in-the-pharmaceutical-sector-in-india/>

18. **Mishra L.** Cipla to acquire two U.S. pharma firms // *The Hindu*. URL: <https://www.thehindu.com/business/cipla-to-acquire-two-us-pharma-firms/article7616322.ece>

REFERENCES

- Aurobindo. <https://www.aurobindo.com/>
Cipla. <https://www.cipla.com/>
Dhingra, K. "An analysis of Mergers and Acquisitions in Indian Pharmaceutical Industry". *Amity Global Business Review*. 2019. https://www.researchgate.net/profile/Ali_Pareed/publication/331546398_Social_Media_as_a_Pedagogical_Tool_for_Universities/links/5c7f880292851c695058fd13/Social-Media-as-a-Pedagogical-Tool-for-Universities.pdf#page=72
Dr. Reddy's Laboratories. <https://www.drreddys.com/>
Dutta, B., and Mukherjee, S. "Impact of Acquisition on Profitability and Growth in Pharmaceutical Industry: A Study on Selected Indian Companies". *International Journal on Recent Trends in Business and Tourism*. 2019. <http://ejournal.lucp.net/index.php/ijrtbt/article/view/757/693>
Edwards, Ch. "Pharmaceutical manufacturing companies in India: ones to watch". <https://www.pharmaceutical-technology.com/features/pharmaceutical-manufacturing-companies-in-india/>
Furtado, R. "Top Ten Acquisitions in The Pharmaceutical Sector In India". <https://blog.ipleaders.in/top-ten-acquisitions-in-the-pharmaceutical-sector-in-india/>
Goncharova, A. Ye. "Изучение мирового опыта слияний и поглощений на фармацевтическом рынке" [Studying the global experience of mergers and acquisitions in the pharmaceutical market]. *Aktualnyye voprosy ekonomiki i upravleniya*. 2016. <https://moluch.ru/conf/econ/archive/174/10289/>
Lupin. <https://www.lupin.com/>
Mishra, L. "Cipla to acquire two U. S. pharma firms". *The Hindu*. <https://www.thehindu.com/business/cipla-to-acquire-two-us-pharma-firms/article7616322.ece>
"PHARMACEUTICALS. IBEF". <https://www.ibef.org/download/Pharmaceuticals-June-2019.pdf>
Podgornev, P.V. "Evolyutsiya korporativnoy struktury mirovoy farmatsevticheskoy industrii pod vozdeystviyem rynochnogo faktora" [The evolution of the corporate structure of the global pharmaceutical industry under the influence of a market factor]. <http://www.remedium.ru/state/detail.php?ID=67311>
Rastogi, V. "The Pharmaceutical Industry in India - Trends and Opportunities". *India Briefing*. 2019. <https://www.india-briefing.com/news/pharmaceutical-industry-india-trends-opportunities-18300.html/>
Sherry, Ku M. "Recent trends in specialty pharma business model". *Journal of Food and Drug Analysis*, vol. 23, no. 4 (2015): 595-608.
Sniehiryov, P. "Respublika Indii: kolyska nauk, potuzhnyi hravets dlia svitu, perspektyvnyi partner dlia Ukrainy" [Republic of India: cradle of sciences, a powerful player for the world, a promising partner for Ukraine]. *Аптека. ua*. 2018. <https://www.apтека.ua/article/441381>
Sun Pharma. <https://www.sunpharma.com/>
"The Indian pharmaceutical industry - the way forward *Indian Pharmaceutical Alliance*". <https://static.investindia.gov.in/s3fs-public/2019-08/ipa-way-forward.pdf>
Venkateswarlu, K. "Mergers and Acquisitions: Boom in the Indian Pharma Industry". *UPI Journal of Business Management and Computer Applications*. 2018. <https://uniquepubinternational.com/wp-content/uploads/2018/05/UPI-JBMCA-2018-5-FINAL-VERSION.pdf>